

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 313/08-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. novembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť Ing. J. K., B., zastúpeného advokátom JUDr. P. L., K., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 114/2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 114/2006 porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 114/2006 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. J. K. **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** uhradiť Ing. J. K. trovy konania v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. P. L., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 313/08-12 z 2. októbra 2008 prijal na ďalšie konanie s'ťažnosť Ing. J. K. (ďalej len „s'ťažovateľ“) pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 114/2006.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

«... Žalobou zo dňa 30. júla 2001 doručenej Okresnému súdu Bratislava I dňa 31. júla 2001 sa sťažovateľ domáhal určenia neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a náhrady mzdy, ktorá mu bola daná vedúcim K. písomne listinou zo dňa 4. 7. 2001, ktorú sťažovateľ prevzal na pracovisku dňa 6. 7. 2001. ...

Meritórnym rozhodnutím po viac ako 4 rokoch bolo rozhodnuté v prvom stupni na Okresnom súde Bratislava I a to rozsudkom, ktorým súd určil, že výpoveď z pracovného pomeru zo dňa 4. 7. 2001 medzi sťažovateľom a K., doručená dňa 6. 7. 2001, je neplatná a pracovný pomer týchto účastníkov konania naďalej trvá. ...

Proti tomuto rozhodnutiu súdu podal odvolanie odporca písomne zo dňa 28. 2. 2006, ktoré malo byť doručené súdu 3. 3. 2006. ...

Právny zástupca sťažovateľa urgoval odvolacie konanie svojim písomným podaním zo dňa 17. 1. 2007.

Krajský súd v Bratislave svojim podaním zo dňa 16. 2. 2007 oznámil predĺženie lehoty na vybavenie sťažnosti do 22. 4. 2007.

Podaním zo dňa 27. 2. 2007 doručeným právnenému zástupcovi sťažovateľa dňa 5. 3. 2007, Krajský súd v Bratislave konštatuje, že sťažnosť je dôvodná, ale bol zistený objektívny prieťah z dôvodu vysokého nápadu vecí a že termín pojednávania bude vytýčený koncom roka 2007. Avšak do dnešného dňa súd vo veci nekoná. ...

Na základe uvedených skutočností a priložených listinných dôkazov je sťažovateľ presvedčený o tom, že jeho základné práva na súdnu ochranu a prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sú porušené. ...

V dobe doručenej výpovede mal sťažovateľ 55 rokov; v tomto roku t. j. 26. 6. 2007 dovŕšil vek 61 rokov. Po uplynutí výpovednej lehoty mu bol odobratý služobný preukaz zamestnanca K. a znemožnený vstup na pracovisko, aj keď písomne žiadal v súlade so Zákonníkom práce o zotrvanie v pracovnom pomere až do rozhodnutia súdu vo veci určenia neplatnosti výpovede. Bol preto nútený zaevidovať sa ako žiadateľ o zamestnanie na príslušnom úrade práce, avšak bez nároku na podporu v nezamestnanosti a to až doposiaľ. ...

Preto má sťažovateľ za to, že porušenie jeho subjektívneho práva je výsledkom (rozhodovacej a faktickej) činnosti súdneho orgánu, a preto podáva návrh na začatie konania o sťažnosti, ktorým tvrdí, že Krajský súd v Bratislave v konaní pod sp. zn.: 8Co/114/2006 ako druhostupňový súd po Okresnom súde Bratislava 1 vo veci pod sp. zn.: 11 C/110/2001 porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 odseku 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 odseku 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tak, aby sa odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza až do rozhodnutia súdu. ...

Sťažovateľ si dovoľuje požiadať Ústavný súd Slovenskej republiky, aby v súlade s čl. 127 ods. 3 Ústavy SR v prípade, že vyhovie tejto ústavnej sťažnosti, rozhodol tiež o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľovi za porušenie jeho základných práv v sume 300 000,- Sk z týchto dôvodov:

- K. nerešpektuje zákon (Zákonník práce) a neumožní pracovať zamestnancovi až do rozhodnutia súdu o vyslovení neplatnosti podanej výpovede, aj keď o to zamestnanec v súlade s § 79 (vtedy platného a účinného) Zákonníka práce písomne požiadal.

- podľa platných predpisov príslušný úrad práce nezamestnaného sťažovateľa zaevidoval, ale nemal nárok na podporu v nezamestnanosti, a tak je sťažovateľ odkázaný iba na príjem manželky - učiteľky

- počas tejto viac ako 6 ročnej doby súdneho konania sa sťažovateľ zúčastňuje rôznych výberových konaní o zamestnanie, avšak neúspešne.

- náhradu mzdy, ktorý by mu patrila, dostane iba ak odvolací súd potvrdí rozsudok prvostupňového súdu.

- pritom sťažovateľ celý svoj ekonomicky aktívny život pracoval pre štát.

Sťažovateľ aj napriek svojmu veku verí v spravodlivosť a spravodlivý proces a má za to, že požadované finančné zadosťučinenie je primerané ako náhrada nemajetkovej ujmy za porušenie jeho základných práv.»

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 114/2006 porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal mu vo veci konať bez zbytočných prietáhov

a zaplatiť mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 300 000 Sk, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci vyjadrila predsedníčka krajského súdu listom sp. zn. Spr. 3648/2008 z 27. októbra 2008, v ktorom uviedla:

„Vašu výzvu vrátane uznesenia a sťažnosti som predložila dňa 09. 10. 2008 na vyjadrenie predsedníčke senátu 8 Co, ktorá k veci podala písomné vyjadrenie, doručené dňa 14. 10. 2008. Uviedla, že právna vec navrhovateľa: Ing. J. K. ... proti odporcovi K. ... o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru s náhradou mzdy, vedená na krajskom súde pod sp. zn. 8 Co 114/2006, bola dňa 21. 08. 2008 vytýčená na termín pojednávania na deň 17. 02. 2009 o 09.00 hodine, a to vzhľadom na stav a počet starých vecí v súdnom oddelení 8 Co, ako aj jeho personálne obsadenie v roku 2007.“

Predsedníčka krajského súdu v podaní z 27. októbra 2008 a právny zástupca sťažovateľa v sťažnosti z 12. novembra 2007 uviedli, že netrujú na verejnom ústnom pojednávaní.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne

prerokovala bez zbytočných priet'ahov, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“.

Pri posudzovaní otázky, či v konaní krajského súdu došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania vo veci vedenej krajským súdom pod sp. zn. 8 Co 114/2006 podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Predmetom konania je žaloba o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a náhradu mzdy, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a vec z právneho a skutkového hľadiska nevykazuje znaky náročnosti. Ústavný súd vychádzajúc z doterajšej dĺžky konania, z jeho priebehu a dosiaľ dosiahnutých výsledkov konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by zdôvodňovali priebeh konania jeho zložitou.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu. Sťažovateľ bol v konaní aktívny a súčinnosť. Pri hodnotení jeho správania ako účastníka súdneho konania dospel ústavný súd k záveru, že neprispel k predĺženiu doterajšej doby konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup krajského súdu. Ústavný súd sa zaoberal postupom krajského súdu v posudzovanej veci nielen z hľadiska sťažovateľom namietaných (označených) období, ale aj z hľadiska celkového priebehu posudzovaného súdneho konania.

Z rozboru veci vyplýva, že 31. júla 2001 bola Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) podaná žaloba o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a náhradu mzdy. Dňa 17. januára 2006 okresný súd rozsudkom č. k. 11C/110/01-319 rozhodol, že výpoveď z pracovného pomeru sťažovateľa je neplatná. Okresný súd rozsudkom zároveň rozhodol o náhrade mzdy v sume 1 090 758 Sk a o náhrade trov právneho zastúpenia. Dňa 3. marca 2006 odporca (K.) podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu. Dňa 8. marca 2006 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Ústavný súd zistil, že v tomto súdnom konaní došlo k nečinnosti krajského súdu, ktorá bola zistená od 14. júna 2006, keď krajský súd vyzval odporcu na vyjadrenie k odvolaniu, do 21. augusta 2008, keď bol nariadený termín pojednávania na 17. február 2009 (t. j. 2 roky a 3 mesiace).

Ústavný súd preto po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu krajského súdu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dobu konania a na skutočnosť, že konanie na krajskom súde začalo ešte v roku 2006, konštatuje, že celková dĺžka konania na odvolacom súde (viac ako 2 roky) nemôže byť považovaná za zodpovedajúcu požiadavke konania bez zbytočných prieťahov a v primeranej lehote, ako to vyžaduje čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedené okolnosti sú dostatočné na to, aby oprávnili ústavný súd k záveru, že právna vec sťažovateľa nebola prejednaná bez zbytočných prieťahov. Ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 114/2006 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

Vzhľadom na to ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 114/2006 konal bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 300 000 Sk voči krajskému súdu poukazujúc najmä na doterajšiu dĺžku konania pred ním.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno spravodlivo žiadať, aby fyzická osoba čakala na výsledok odvolacieho konania o neplatnosť výpovede z pracovného pomeru a náhradu mzdy, ktoré nie je právoplatne skončené ani po viac ako 2 rokoch. U sťažovateľa oprávnene takýto postup krajského súdu vyvoláva stav právnej neistoty. Vychádzajúc z tohto pohľadu na pozíciu sťažovateľa, z princípov spravodlivosti a spôsobu zavŕšenia ochrany základných práv sťažovateľa, ako aj z konkrétnych okolností tohto prípadu ústavný súd dospel k záveru, že finančné zadosťučinenie v sume 40 000 Sk, ktoré je krajský súd povinný zaplatiť v súlade s výrokom tohto nálezu sťažovateľovi, je primeraným zadosťučinením spojeným s porušením jeho označených práv.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil trovy konania v sume 6 296 Sk (2 970 Sk za každý úkon a 178 Sk režijný paušál za každý úkon).

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2006 v sume 17 822 Sk.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v sume uplatnenej právnym zástupcom sťažovateľa 6 296 Sk z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby v hodnote po 2 970 Sk (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti). Ďalej ústavný súd priznal právnenmu zástupcovi sťažovateľa dvakrát náhradu režijného paušálu po 178 Sk podľa

vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd vyslovil povinnosť krajského súdu uhradiť trovy právneho zastúpenia právnemu zástupcovi sťažovateľa.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2008